

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:

Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.

(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví **Em. Petřika**.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly.

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Michal Ivanovič Glinka.

(Pokračování.)

Obdivovati se musíme neobyčejné mistrnosti, jaká se jeví v každé podrobnosti té skladby, v uspořádání částí, ve volbě a zpracování forem, v instrumentaci, ve zvláštnosti rytmů a harmonisace, v úplné původnosti recitativů, konečně ve všem tom, čeho obyčejně skladatelé dosahují po mnohých pokusech. U Glinky se vše to objevilo, jakoby rázem.

Při vši výtečnosti opery své shledal Glinka, že ještě nedosáhl cíle všech svých záměrů. Brzy po prvním představení „Života za cáře“ počal se zabývat novou operou; ale dokončení její protáhlo se až do r. 1842, tedy plných šest let. Příčinou toho byly jisté domácí poměry, které mu působily přemnohé hořké chvíle odnímající mu spokojenou mysl po dlouhý čas; dílem četné práce různého druhu a pohyblivý život, který mu v této době jen řídkého poprával útulku ku klidnému tvoření.

Měsíc po představení „Života za cáře“ jmenován byl Glinka kapelníkem při dvorním zpěváckém sboru; mimo to svěřeno mu bylo vyučování zpěvu v divadelním učilišti. R. 1838 poslán byl do Maloruska aby vyhledal nových sopránů a altů. Kromě úředních povinností vyplňovaly jeho čas ustavičné návštěvy a produkce ve známých petrohradských domech, jejichžto počet se po provozování „Života za cáře“ velmi rozšířil, a kde všude velevítaným ba nevyhnutelným býval hostem. Uprostřed všech těchto zaměstnání byla přece mysl jeho hlavně obrácena k nové operě. První myšlenku o „Ruslanu a Ludmile“ podal mu kníže Šachovský. Glinka chopil se tohoto předmětu s velikou horlivostí a dokončil r. 1838 první akt. K tomu napsal téhož roku „perský chor“ a „pochod Černomora“; obě čísla byla velmi dobře provedena domácím orchestrem bohatého maloruského statkáře Tarnovského, když se u něho Glinka na své cestě zdržoval, hodlaje získati mladé zpěváky. Zde složil též balladu *Fina*, k nížto mu přítel jeho N. A. M. text poupravil. Po svém návratu do Petrohradu napsal kavatinu Gorislavy „*Lásky přerokovaná hvězda*“ a Ludmily „*Smutno mně, rodiči mileny*.“

Jednou hrál se zápletem úryvky nové opery v kruhu známých, tu se jeden z nich nabídl, že učiní rozvrh celého kusu. Sedl hned k práci, za čtvrt hodiny byl hotov — a skutečně byla opera zpracována podle tohoto plánu. Libretto psal Š.

Uvedené části jsou vše, co byl Glinka napsal ve dvou letech z opery své, a to ještě v úryvkách. Zdraví jeho, po

zahraniční cestě poněkud sesilivši zhoršilo se opět; mnoho času odnímalo mu vydání album, které podnikl k zlepšení peněžitých svých poměrů; k tomu se řadily jiné ještě domácí nepříjemnosti, kteréžto vše okolnosti působily, že v r. 1837 a 1838 velmi málo o své operě pracoval a r. 1839 a na začátku r. 1840 docela ji zanechal.

Kromě opery skládal Glinka v tom čase menší kusy: tak r. 1836 fantasii „*Nočnej smotr*“, r. 1837 dvě romance na slova Puškina: „*Kde naše růže*“ a „*Noční zefír*“. R. 1838 připsal jedné z žákyň svých na divadelní škole romanci „*Pochybnost*“ na slova Kukolníka (kterážto tenkrát i později znamenitý měla úspěch) a na cestě do Maloruska složil druhou romanci na slova: „*Tys vezdy, všude družkou mi*“, již později slova Puškinova: „*O, v krvi oheň touhy pálá*“ podložil. R. 1839 zabýval se s orchestrem Smolného monastýru, pro tento orchestr, který jím byl poněkud v pořádek uveden, napsal valčík (G-Dur). V tomž roce počal také již hledati výkonných sil pro budoucí svou operu a našel bassa Artemovského (byl si ho již na své cestě v Malorusku vyhlídl) a tenora Michajlova, jež oba sám vyučil a pak do Itálie poslal, odkud se navrátili právě ku představení „*Ruslana a Ludmily*.“

Hudební práce Glinkovy z roku 1839 a 1840 majíce společný jeden ráz tvoří takorč poslední stupeň před složením „*Ruslana a Ludmily*“, jsou jakoby úvodem k velikému tomuto dílu, či, lépe řečeno, jako náběhy k novým zvukům a formám.

V r. 1839 složil pro jednu svou známou romanci na slova Kolcova „*S tebou-li setkám se*“ a Valse Fantaisie, při rozloučení se sestrou svou napsal nokturnu „*La separation*“ a romanci „*Nežádej písně na pěvci*.“

Rozličné trudné poměry domácí přinutily Glinku k tomu, že vystoupiv ze služby v prosinci r. 1839 opustil ten hlučný způsob života, v jehožto víru byl pohřbil od r. 1836 tak mnoho času nadarmo. O tehdejších svých strastech píše matce: „Tento rok byl nejžalostnější, nejtrudnější mého života; osud i posud nepřestává hluboké rány zasazovati srdci mému. V krátké té době poznal jsem život více, než za všechen ostatní čas . . .“

Již v roku 1836 neb 1837 utvořil se mezi několika umělci a spisovateli veselý družný spolek, mezi jehožto nejnadanější členy patřil Glinka. Scházeli se k večerním zábavám, kde se přednášelo, zpívalo, hrálo, hovořilo — vedli spolu život veselý a bezstarostný, podobný životu umělců v Římě, plný rozmaru a smíchu . . . Této „bratiji“ (tak jmenovali spolek) zavázán jest Glinka mnohou blaženou chvílí, mnohou krupějí útěchy v rozervanou duši, kdy sklíčily ho doby neštěstí a

péče. Tak i nyní, rozhořčen trudnými poměry domácími, nacházel v bratrském tom kruhu potěchy a naladění k novým krásným zvukům. Na konci roku 1839 napsal romanci „Zpomínám chvíle čarovné“, která s druhou „O, v krvi oheň touhy pálá“ náleží mezi nejlepší jeho práce. Brzy na to složil v kratičké době šesti neděl celou řadu romancí, které později pohromadě pod názvem „Loučení s Petrohradem“ vydány byly a hlavní oporu slávy jeho tvoří.

Název této sbírky povstal tím, že Glinka právě v ten čas (v půlisrpna 1840) s hořem v duši, s porušeným zdravím Petrohrad opouštěl, aby se zotavil na venkově u milované matky. Tito romance (je jich dvanácte: *Romance Davida Riccio*, *Židovská píseň z tragedie Cholmský, bolloero, kavatina* „Dávno-li ty's rozkošno růží květla“, *ukolíbarka*, *pocestní píseň*, *barkarola* „*Usnuli holoubci*“, *romance* „*Nežádej písně na pěvci*“, *Skřivánek*, *Rytířská romance*, *mauritanská romance*, *Loučení barda* — všechny na slova N. V. Kukulníka), ač jsou napsány v tak krátké době, jsou přece každá zcela jiného koloritu a rázu a při tom zavírá v sobě každá celý zvláštní svět umění, krásy, gracie i síly, upotřebení nových forem neb nejšťastnějšího oživení a obnovení starých.

(Pokračování.)

Úvahy.

Srbské pesme za glasovir, stavio (Srbské písně pro piano upravil) V. Jos. Hlaváč. Čís. 3.

Srbské národne pesme na glasovir, stavio V. J. Hlaváč (pro 4 ruce).

(Pokračování.)

Skladatel složil z vyňatého motivu první písně (chorálu) vkusnou a pěkně zaokrouhlenou předehru, aby už ní upozornil na píseň samu. Napotom uvedl písně, které obmysliv buďto jednou aneb dvěma pěknými varianty spojil vkusnými mezihrami a ukončil bravurní dobrou, k níž opět užil toho kterého motivu. Vše jest tedy pěkně uspořádáno a slito v jediný celek, tak že

Pobyt H. Berlioze v Praze.

Vypravuje Dr. Aug. V. Ambros.

(Pokračování.)

Hoffmann, obchodník v musikáliích, měl tehďáž ve svém krámu poprsí císaře Caracally, onu — jak se Burckhard ve svém Cicerone vyjádruje — strašnou hlavu, která byla nepřitelem Boha a lidí a při jejíž bezbožnosti a nepravé genialnosti musela vzniknouti myšlenka, že je satanášem. Hoffmann udělal si neškodný žert, že vydával tento sprostý tygří obličej navštěvovatelům za podobiznu skladatele Berlioze.

Archaeologie nebyla právě tehďáž mou silnou stránkou a také já, jenž jsem od té doby vídával original onoho poprsí Caracallova v komnatách Vatikánu, také já nechal jsem si na nos pověsit bulíka, jímž přítel Hoffmann celý svět za blázna držel. Nemohl jsem ovšem nikterak pochopiti, jak by člověk mohl takto vypadat, aniž by nebyl okamžitě dán pod policejní dohlídku. Paralelní oktavu byl bych sice přičítal tomu obličej; avšak Cordeliina melodie nezírala z něho.

Mezitím pravilo se, že Berlioz navštíví Vídeň. Přibyl tam v saisoně 1845—1846 a hned rozdělilo se sídelní město

bychom ničeho namítati nemohli, kdyby se byl uchopil skladatel ještě během sestavení těchto zvarírovaných písní sem a tam buďto nějakého motivu z figurace vzniklého, aneb z písně samé vyňatého, kdyby jej byl dále rozprádal, a rozprádaje ho do jiných tonin byl zabočil, třeba se i zase k prvotní myšlence jen na krátkou dobu navrátil a si i trochu fantasticky počínal. Toho ale skladatel učiniti opomenul, a tím se také dle našeho náhledu stalo, že fantasie tato, ač v sobě chová mnoho krásného, přec jen postonává trochu na jakési jednotvárnosti, protože je v ní málo frapantního, překvapujícího živlu; nebo stojí-li písně se svými variantami hezky klidně vedle sebe, jsouce třeba vkusně mezihrami spojeny, unavují již svým velkým pořádkem, tak že bychom skoro říci mohli: zná-li posluchač jen A, — B sobě již snadno domyslí.

Pronesli jsme úsudek svůj dle svého osobního náhledu; jest nám se jen ještě zmíniti o písních op. 27 pro čtyry ruce uspořádaných. Písně ty hodíce se nejlíp pro začátečníky v klavírní hře směřují hlavně k upevnění taktického a rytmického citu. Za tou příčinou vyhledal skladatel jen takových písní, které nepřesahují objem pěti tonů. Mohli bychom je tedy též nazvati: Melodická cvičení v objemu pěti tonův, jak to byl Diabelli učinil. Již pro poznání zvláštností některých národních srbských písní by měli slovanští učitelové piana se s těmito písněmi tak jako i s písněmi ostatních Slovanův seznámiti, aby poznali též zpěvy svých vzdálených bratří a se i na poli hudebním vzájemně podporovali a sbližovali.

Konečně musíme konstatovat, že se nám při posuzování těchto písní ta která píseň ve Fis moll objevila k našemu nemalému překvapení ještě jednou; ale již se změnou v A moll. Zde nám ji p. Hlaváč rovněž tak předvádí, jak jsme byli pravili, že my bychom ji (dle svého) totiž bez His (v A moll tedy bez Dis) zpívali. Tážeme se p. Hlaváče, an v Srbsku žije, která z nich jest původní? Zpívá lid snad obojím nápěvem? O tom ovšem velice pochybujeme; anebo dal se skladatel českým uchem ku změně této svěsti? Nám, jenž z povzdálí věc posuzujeme, není ovšem možná do ní dopodrobna vniknouti, ale zdá se nám, že jest píseň ve fantasii uvedená originalní. Je-li naše důmínka pravdivá, radili bychom panu skladateli, aby příště se takové vadě vyhnul, sic by nebylo jiným možna, poznati a posuzovati písně srbské s pravého stanoviska. Máme za to, že bylo též v intenci pana Hlaváče, písně srbské více rozšířiti a v salon uvést; což jest, — pokud tím hudební umění netrpí, —

na dva tábory. Nebetýčný dvouhřebetý parnas, v němž se vrcholil tehdejší „duševní“ život vídeňský: Bäuerlovo to „Theaterzeitung“ a Saphirův „Humorist“ jevily dosti křiklavě tuto protivu. Saphir prohlásil se pro Berlioze; Bäuerlova Theaterzeitung, kde měl ve věcech hudebních jedině slovo Jindřich Adami a jistý „Leone“ (Vídeňští hudebníci nazývali jej nezdvořilým vtípem *Asinus in pelle leonis* — Osel ve lví kůži —). Theaterzeitung dala patrně svou nevoli a rozmrzelost nad skladbami Berliozovými na jevo. Tehďáž zavítal do Vídně Félicien David se svou „Pouští“ — synfonickým to dílem, které byvši tenkrát přes příliš vychvalováno nyní přišlo v zapomenutí a strčen byl jaksi taksi svému krajanu Berliozovi nepohodně do cesty. Ve Vídni kolovala průpovídka: Berlioz je genius bez talentu, David talent bez genia.

Grillparzer, jemuž lidé výrok ten kladli do úst, prohlásil veřejně, že to neřekl. Avšak je přece něco na té věci. Rozumíme-li pod talentem snadné, rychlé a šťastné dílo — obratnost, pohodlně a bezpracně vytvořiti skladby, které se dají pohodlně a bezpracně požívat; tu nebyla to neshoda, pravil-li někdo: Berlioz je genius bez talentu. Jeho každá skladba rovná se sopečnému výbuchu, jenž rozpoltuje svými plameny úsilně vrstvy popele a stuhlé lávy, dříve než vstýčí

velmi chvalitebné, protože skladatel jednou ranou dvě mouchy zabije, totiž: *poslouží národu i umění.*

Bylo by tedy jen žádoucí, aby hudební umělci srbští a vůbec slovanští národní písně sbírali a jich duchu přiměřeně harmonisovali, tak jak to byl náš slovutný Erben a Martinovský učinili, aby se Slované, jak jsme již pravili, též i se stanoviska hudebního lépe poznali a vzájemně podporovali. v—v.

Dopisy.

Z Milána. (Nové opery. — Ullmann a mše Rossiniho. — Nový hudební časopis. — Slč. Matilda Zavrtalova. — Koncert — Elisa Piave).

Jak jsem už oznámil ve svém předešlém listu, měla se v městském divadle v Bologni v sobotu dne 13. března dávat nová opera „*Valeria*“ od Edvarda Very, avšak pro neočekávanou indisposici tenoristy Vincentelliho musela se na středu dne 16. odložit. Jakmile obdržím o výsledku jejím bližší zprávy, neopomenu Vás o tom zpravit. Mluvě o nové dramatické té práci musím se zmíniti též o nové opeře „*Gulnara*“ od mladistvého římského skladatele Libaniho, která se bude provozovati v paláci Pamphili v Římě. Dále se dovídám, že dokončil maestro Roberto Amadei novou operu: *Lucchino Visconti*. Ullmann, pověstný podnikatel Pattiiných koncertů, nimiž mnoho tisíc zlatých vytěžil, rozkmitiv se bez pochyby se slečnou Patti, podnikne uměleckou pouť po Itálii na svůj vrub a bude jak Vám už známo v značnějších městech provozovati za vstupné *pozůstalou mši Rossiniho*. Zde ji uslyšíme v prvních dnech měsíce dubna. Budou v ní zpívati Vaše znamenitá krajanka slč. *Tereza Stolzova*, signora Vercolini, pánové Tiberini a Junca. Dne 21. března provozovala se v Bologni a dne 27. března v královském divadle v Turině. K četným hudebním časopisům italským, o nichž jsem Vám už jednou psal, přidružil se nový hudební časopis „*Melodia*“, který dvakrát za měsíc v Padově vychází. O šťastná Itálie! V Čechách udrží se sotva jeden. — Právě jsem obdržel potěšitelnou zprávu o Vaší krajance slč. *Matildě Zavrtalové*. Vystoupila na divadle v Cosenze v Troubadouru co Leonora a došla nesmírného úspěchu. Nevýslovné nadšení obecenstva sprovázelo každý její kus a připraveno jí mnoho ovací. Velmi dobrý byl baryton Cecchi, a slč. Bruna (Azucena). Dne 19. března odbýval se tu

k nebesům sloup plamenný. Konečně zvítězili Berliozovci a Vídenští hudebníci poctili hosta tím, že mu slavnostně věnovali drahocennou taktovku. Nám v Praze tepalo srdce při myšlence, že je nám ten věhlasný muž tak na blízce.

Jednoho dne obdržel Jan B. Kittl a já od francouzského mistra list, v němž nám oznamuje svou návštěvu. Očekávali jsme jej toho kterého dne na nádraží. Tu zahučel vlak, dav pocestných vyrojil se z vagonů a pospíchal k dlouhým tabulím výpravny zavazadel. V tom jsem zaslechl damu, ana volala: „A Monsieur Berlioz!“

Běžím tam a najdu místo Caracally jemného, štíhle rostlého muže skoro prostřední velikosti s ušlechtilou, duchaplnou hlavou, jejíž obličej se půvabným úsměchem ozářil, když jsme se vespolek pozdravili. To tedy byl Berlioz. Především bily mi do očí jeho modré oči, něžné co oči dívčiny a ostrozraké co oči sokolí; nenalezl jsem hned tak podobných. Každý se musel do něho zamilovati, kdo mu do nich pohledl.

A jaká to byla duchaplná a vděkuplně oživená rozmluva! Proti plynulé a elegantní řeči Francouze vyjímala se má meidingrovská francina velmi školácky. Mezi tím přivlékli nosiči vedle rozličných kufrů a škatul též ohromné balíky mu-

koncert ve prospěch dobročinný, v němž provedena byla vojenská fantasia (*fantasia militare*) pro 4 piana od Adolfa Fumagalliho, která jest věnována generalu Garibaldi. Fumagalli náleží k nejlepším pianistům italským. Vdova po nešťastném básníku Piave, jehož povídky i do češtiny přeloženy jsou, navrátí se opět k opeře, aby uživila svou rodinu. Elisa Piave je mezzosopranistkou, a líbila se druhdy velice.

Z Paříže. (Slč. Vitali. — Gounod. — Offenbachovy operetty. — Florentinské kvartetto. — Ještě něco o H. Berliozu).

Znamenitá pěvkyně Giuseppina Vitali, tenorista Ronzi, baryton Giardini jsou engažováni k několika představením v Dijonu. Budou zpívati ve Verdiových operách „*Rigoletto*“ a „*Traviata*.“ Na leto odebeře se slč. Vitali opět do Prahy, kde bez pochyby na *českém jevišti* pohostinsku vystoupí; nebo se jí v Praze velice líbí. — Slavný Gounod, šťastný skladatel opery „*Faust*“ — „*Romeo a Giulietta*“ zanáší se nyní komponováním nového oratoria „*St. Genovefa*.“ Offenbachova nová operetta „*Vert — Vert*“, která se poprvé dne 10. března v místnostech „*Opera comique*“ provozovala, došla velmi příznivého výsledku. Libretto je velmi svěží a zajímavé, jsouc vzděláno dle stejnojmenného vaudevillu, které už r. 1832 bylo provedeno. Nejnovější opera veleplodného Jakuba Offenbacha „*La Diva*“ už se studuje. — Kvartettní společnost Florentinská uspořádala zde několik zábav pro komorní hudbu a byla od četného obcenstva a kritiky nadšeně přijata. „*Jsou čtyři*“ praví kritik časopisu „*Presse musicale*“ „a tvoří toliko jednoho. Je to jeden a týž smyčec, jedno a též srdce, jeden a týž zápal.“ Veškeré zdejší listy uveřejnily buď stručné neb rozsáhlé životopisy věhlasného Berlioze. Ilustrované časopisy „*L'Illustration*“ a „*Mond illustré*“ přinesly zdařilé podobizny slavného nebožtíka, o němž Cherubini pravil, že jeho hudba upomíná na znamenitý obraz „*Poslední soud*“ od Michala Angela. Duchaplný básník Jindřich Heine vyslovil se o Berliozově hudbě, jak následuje: „*Hudba Berliozova má pro mne cosi primitivního, neřku-li předpotopního. Zdá se mi při ní, že vidím ony obrovské druhy potvor vyhynulých, mamuty, báječné říše a mnohé jiné v to zahrnuté nemožnosti; tyto magické zvuky upomínají mne na Babylon, na visící zahrady královny Semiramidy, na zázraky města Ninive, na odvážné stavby Nezraima, jež spatřujeme na malbách Angličana Martyna.*“ A co soudil H. Berlioz o svém způsobu komponování? Vyjádřil se o tom, jak následuje: „*Vyhledávám především náruživého výrazu, vnitřního zápalu, ú-*

sikalií, právě to multorum camelorum onus. Fiakr naložil ty centnové tíže a my doprovodili hosta „k modré hvězdě.“

Hned druhého dne na to byla zkouška v sále na Žofíně. Byl skoro posluchači přeplněn. Duchaplný aneb lépe genialní způsob, jak Berlioz svou nesnadnou téhdáž ještě neslychanou hudbu studoval s orchestrem; jak v jednotlivých nesnadnostech se jednotlivci cvičiti museli, dříve než celý orchestr započal; jeho velitelské pokřiky (jež prof. Mildner hned přetlumočil), které znamenaly brzy dvornou poklonu, brzy imposantní „*quos ego*“ a jež časem co velení vůdce v bitvě zavznivaly nad hudoucí a foukací armádou: vše to činilo veliký dojem na nás. Zpoměli jsme si při tom na onen starý výrok o pěvci Garatovi: „*On že není hudebníkem?! on jest vtělenou hudbou!*“ a užívali jsme ho u Berlioze. Vedle Mildnera stál u pulpitu prvních houslí malinký bledý, slabounký hošík, jenž nadšeně hrál na housle, ale vždy se na špičky postaviti musel, chtěl-li obrátit noty svému učiteli a mistru. Berlioz díval se s podivením na toho miniaturního houslistu, jehož tón celý orchestr pronikal. Byl to *Ferdinand Laub*. —

(Dokončení.)

chvatu rhytmického, a všeho, co překvapuje. Pravím-li výrazu náruživého, znamená to tolik, co vnořiti se úplně v předmět a pojmuti jej tak, aby znázornil vnitřní přesvědčení, byť by i předmět ten byl protivou vášně, a byť by se i jednalo o to, vyjádřiti city jemné, sladké a nejhlubšího klidu. Je to onen druh výrazu, o němž se domnívali, že spočívá v mé skladbě „Dětství Kristovo“ zvláště v scéně o nebi, jakož i v „Odsouzení Fausta“ aneb v Sanktus v mých rekviích.“

Z Petrohradu. (Ještě slovo o „Nižgorodcích“ od Edv. Nápravníka.)

O opeře *Nižgorodci* Ed. Nápravníka bylo již několikrát zvláště v těchto hudebních listech mluveno; nic však méně dovolte mi ještě jednou se pozastavit u této důkladné skladby i to z příčin velmi vážných. Za první shledávám, že všeliké po různých německých i ruských listech roztroušené zprávy nesou na sobě pečet náhlých úsudků, ne-li nedbalého rozumování, a pak za druhé mnohý čtenář krátké zprávy z mého pera (v 8. čísle Dalibora od 10. března 1869), která bez mého vědomí octnula se v tisku, pro něž určena nebyla — mohl by stručnost této zprávy vzít za nemístný lakonism, jak se to i stalo. Konečně se i mně podařilo operu slyšet, i neváhám podati o ní svůj úsudek. Předmět opery vzat z ruské historie 1612. roku, když Nižněhradský masař čili řezník u vlasteneckém nadšení pobuřoval a podněcoval národ toho kraje, by táhl na pomoc Moskvě, od Poláků sůžen. Vyskytují se i druhé historické osoby, jako kníže Požarský i jiní; avšak librettu jest na újmu leckterá vada. Hlavní osoby Minin a Požarský nevynikají svým působením v dramatu a více vyniká sbor jich obklíčující. Tak v 1., 3. i 4. jednání; v posledním však vítězí figura Minina tím, že sedí na koni! Intrika ženská jest příliš dělána a tůze vadí vývinu dramatu. Zasnoubení Borovského se sběhlou dekou Kuratova v nahodilém kostelíčku s nahodilým knězem i zpěváky působí scénicky, odvrací pozornost od hlavního předmětu. Některé scény jsou přílišné nápodobením dle „Život za cára“ na příklad táboření Poláků, ochraňujících Kreml Moskevský. Směšné jest podívání, jak 8 až 10 Poláků brání zámek! Ku konci vjezd koňmo do Kremlu; toto poslední je něco pro *díváka!* Spracování látky jest prabídne, za to neopomenuto, co by mohlo sloužit za podívanou, jako: Nové dekorace, představující Novohrad tehdejší, vnitřek bojarského domu (hostinná), vnitřek starého Kremlu Moskevského; ruské národní oděvy; skomorochové a kejklíři po tehdejší módě, koně, i t. p. — Skladatel měl zajisté obtížnou práci, utvořit z toho všeho nějaký organický celek. A nebyla-li koncepce nesnadná, tu ještě více nesnázi mu způsobila volba slohu operního. Jak známo, máme zde kromě obecně v Evropě známých slohův ještě *národně ruský Glinkův*, pak *Wagnerovský Šerova*, a *Schumannský Kua*. Tu jest výběr těžký! Nápravník volil si juste milieu se silným náklonem ku Glinkovi, a také po mém náhledu nejlépe volil. Vyhnul se obecné formě arie, a umínil recitativ veskrz ho sprovázeje; stalo se mu ale, že celou operou vane lyrism, jakoby písně byly zpívány a ne drama. Sbory jsou lepší, řekl bych úplně zdařilé, kromě některých délek. Opět vadí i zde lyrism, což pokládám za mnohem větší vadu, než některé upomínky na Glinku, neb onen vlaský ořech v duettě posledního jednání! Vedle překrásných sborů bychom si přáli, by byl dán Mininu větší úkol dramatický; také škoda, že Nápravník neposoudil lépe ne tak hlasový fond svých výkonných sil, jako jich uměleckou nevyčerpatelnost. Toto bylo na újmu mnohým, tak zvaným kadenčním efektům! Předvedením ruského kostelního zpěvu v 3. jednání, Nápravník neměl sice velké obtíže u vynalezení, tím větší ale u provedení. Tu se osvědčil Kolumbem. Máť tu zásluhu, že jest prvním, jenž uvedl na jeviště kostelní spůsoby zpěvu v Rusích. Jakým způsobem se mu to podařilo, nepatří sem. Scéna dojíhá nad míru svým hudebním efektem! Poklad svůj ale uložil skladatel v orchestru, a kdyby byl trochu mírněji zacházel s troubami a trochu oddechu popřál kornám, bylo by ono zajímavé vedení akkordových hlasů (u. p. koren) vystouplo ještě mocněji a jasněji. Více mluvit o orchestru bez partitury, to nejde, a také bez notových příkladů, bylo by to plané. Nápravník zažil velikého štěstí, že mu

J. V. velkokníže Konstantin Nikolajevič svou vysokou protekcí pomohl operu uvést do scény bez všelikých překážek. Tak hojně návštěvy dočkala se málo která opera ruská jako jeho. Doufám, že komponista bude spokojen i s hmotnou výhodou. Po takovém začátku máme právo očekávati od něho budoucně tím více a nepochybujeme, že se toho také dočkáme. Na zdar!
H. V.

Z Vršce. (Beseda. — Slč. Ida Kotasova.)

Beseda stíhá besedu, a věru je to nemalou zásluhou zdejšího zpěv. spolku, že tak v brzkém čase nastudoval nové skladby a uspořádal zajímavou hudební zábavu, v níž tak výtečně a vzletupně proveden byl sbor od J. Knitla, že se na všestranné přání opakovati musel. Významně a s náležitými nuancemi přednesena byla krásná něco zadumčivá píseň od sbornístra *Hlaváče*. Ze sólových kusů slyšeli jsme srbské národní písně od Stankoviče, a Kolo pro piano, které paní Dogová s chvalným úspěchem přednesla. Malá Boskovičova deklamovala velmi pěkně a pan Gavrilovič držel žertovnou přednášku „Co je žena,“ která se potkala s pochvalou. Největší sensací zbudila slč. Kotasova svým výtečným zpěvem. Její hlas je příjemný a nabyt delším cvičením velmi mnoho vděků a zvučnosti a jest ve všech polohách pěkně vyrovnaný. Netřeba podotýkati, že pochvala, která se dostala sl. Kotasové po srbské písní „U potoka“ od Horejška a kavatině od Verdiho, byla nesmírná a že slč. mnohokrát vyvolána a kyticemi odměněna byla. Pan Hlaváč doprovázel slečnu Idu Kotasovu velmi vkusně na piano.

Z Vídně. (Oratorium sv. Alžběta.)

Dne 26. března přibyl sem Dr. Frant. Liszt, bude se tu dne 4. dubna provozovat jeho oratorium „Sv. Alžběta,“ které se též v Praze dávalo.

Z Heřmanově Městce, 8. břez. (Výroční zpráva.)

Spolek náš nacházel se počátkem roku 1868 v trudném stavu. Úmrtím ředitele p. Šafránka nastala mu doba úplného klidu, a teprv po delším čase procitnuv ze sna, navrátil se opět „Vlastislav“ k dřívější své ušlechtilé činnosti. Dne 9. února 1868 vykonal volbu nového výboru. Za ředitele zvolen chvalně známý ředitel pardubického zpěv. spolku p. Janda. Naděje, že se zpěv. spolek náš touto volbou opět povznese a povinnosti své si vědom tím úsilovněji a bedlivěji kráčet bude na dráze již dávno šťastně nastoupené, nás nezklamala, jak z následujícího krátce sestaveného přehledu seznati lze. — „Vlastislav“ zúčastnil se mimo jiné ve velepamátné slavnosti položení základního kamene k národnímu divadlu v Praze 16. údy s práporem, uspořádav po té dne 1. června na slávu a ve prospěch národního divadla se zdejšími ochotníky velkou akademií. Při průvodu k soše sv. Jana Nepom. zpíval též církevní chorály. V den Božího Těla přítomen byl spolek s práporem průvodu a zapěl u 4 oltářů přiměřené sbory od Zvonaře, taktéž v neděli při procesí na malém náměstí. Spolek podnikl 2 výlety: dne 14. června odpoledne do obecního lesa a dne 19. července s „Cecilí“ do Pardubic, kdež „Sokolem“ a ženským spolkem „Ludmilou“ v bratrské vzájemnosti srdečně byl uvítán. Dne 8. září odbýval „Vlastislav“ spolupůsobením „Cecilie“ ve prospěch zdejší hlavní školy velkolepý koncert, kterýž přivábil četné obecenstvo z místa i v okolí, a při kterémž výtečná pianistka pí. Jahnová s houslistou p. Šrůtkem z Pardubic laskavě účinkovala. Z čistého výnosu zakoupen pro školu globus od Felkla a velká mapa Čech od Erbena. Den sv. Václava oslavil spolek vokální mší v chrámu Páně a zapěl odpoledne u sochy sv. patrona toho velebný chorál „Sv. Václave“. K počtě matky praporu J. J. kněžny Marie Kinské uspořádal spolek v salonu knížecím koncertní soirée, v kteréž mimo sborů „Vlastislavem“ a „Cecilí“ přednesených opět paní Jahnová a tenorista p. Strebeký z Pardubic ochotně účinkovali. Na den sv. Cecilie přednesl spolek

chorální mši od Führera a uchystal večer ku počtě ženského spolku „Cecilie“ skvělou domácí hudební a taneční zábavu. Mezi jiným též slč. Grimmova ze Zlonic zapěla dvě písně. Dne 31. ledna t. r. aranžoval spolek skvělý ples v sále u „Pivničků“, na kterýž zajisté každý plesu přítomný s pravou utěšeností pomní. Mezi tanci přednesl spolek 2 sbory. Mimo to působili údové spolku po celý rok v chrámu Páně na kůru, jednotlivci pak zpívali při pohřbech a sňatcích spoluúdu a jiných příležitostech. Výbor odbýval za tento rok v zájmech spolku 15 porad. Pravidelné cvičení ve zpěvu bylo v pondělí a v pátek. — Výbor: Předseda Ferd. Emanuel, místopředseda Plavec Josef, ředitel Janda Frant., pokladník Hertík Fr., praporečník Dysmas Frant., Kabeláč Frant., Klaus Karel, Stamm Josef, Miřejovský Jos. — Příjem obnášel 247 zl. 18 kr., vydání 228 zl. 90 kr. Archiv spolkový čítal v tomto ročníku 130 skladeb rozmanitého obsahu. Během roku přibylo 12 nových sborů. Na žádost výboru zpěv. spolku „Hlaholu“ v New-Yorku, by mu spolek náš opatřil nějaké vlastenecké sbory nové, vyhověl ihned „Vlastislav“ přání tomu, zaslav milým bratrům za dalekým oceanem 17 těch nejlepších.

Z Kolína. (Hudební zábava „Dobroslava.“)

Dne 7. března uspořádal „Dobroslav“ svým údu bezplatnou zábavu v místnostech spolkových, jejíž program dosti zajímavý byl. Sestával z čísel následujících: *Dožij! dopij!* sbor od Bergmanna, přednesen se zápalem od Dobroslava. *Regisseur*, deklamace od Stankovského, dramaticky provedl za všeobecné pochvaly p. Hoblík. *Cvrček*, milostný to čtverozpěv od Horáka vzorně přednesli pp. Morstadt, Winter, Veselý a Šefránek. — *Quodlibet z národních písní* na citeře přednesl p. Larisch. — *Ptáče*, sbor od Bergmanna, přijat od obecnstva pochvalně. Lehký a něžný sbor ten příjemně uchu lahodí a proto i zaslouženého rozšíření dochází. — *V neděli před divadelní kasou*, deklamace od Stankovského, k všeobecnému rozveselení provedl rutinovaný herec p. Hofmeister. — *Sen lásky* od Umlaufa na citeru přednesl p. Larisch. Na hlučný potlesk přidal ještě dvě písně. — *Bože moj!* slovenská národní, přednesli se všemi nuancemi pp. Morstadt, Winter, Veselý a Šefránek. — *Činžovní poliček*, žert od Justa provedli slušně pp. Veverka, Hofmeister a Bárta. — *Kytičky*, sbor s tenorovým solem od Heysse líbil se velice. Solo přednesl náš výtečný tenorista p. Morstadt. Mezi jednotlivými čísly hrálo sextetto operní a národní nápěvy. Při zpěvu písní národních trvala zábava přes půl noc. Naše obecnstvo jest, jak se zdá, už mužským zpěvem jaksi přesyceno, protož s radostí znamenali jsme, že se zdárná vlastenka slečna Baruška Formánková o zařízení ženského zpěváckého spolku zasedá. Přejeme uslechnutému tomuto podniknutí všeho zdaru; avšak spanilé děvy musely by odložiti všech předsudků, jež jsou spolčování vůbec na úkor. V příštím posvátném týdnu uslyšíme opět nějaké oratorium, kteréž po každý rok horlivý ředitel kůru p. Polák v hl. chrámu na zelený čtvrtek odpoledne provozuje. Žel Bohu — že někdy v prázdném chrámu. — Kolín chová v sobě velmi málo mecenášů hudby. — Kdo zná řízení kůru na venkově, kde se provozuje hudba vůbec s neplacenými aneb velmi hubeně placenými hudebníky, vezme pak zcela mírné měřítko kritické. K chvále slouží p. Polákovi, že seč síly jeho o rozkvět kostelní hudby se stará a každé novější dílo si opatřit hledí. Na jeho úsilovnou žádost předělán neforemný kůr, kde hudebníci po všech koutech rozstrkáni byli, a tak těžko precísného provedení docíliti bylo možno. Zároveň předělány i varhany varhanářem z Hory Kutné. Nyní jest vadě té zúplna vyhověno. (†)

Z Brandýsa nad Labem. (Náš spolek a náš záměr.)

Když se shromáždili roku právě minulého po pamětihodné nám slavnosti svatojanské zástupcové zpěv. spolků v místnostech měšťanské besedy pražské, aby se usnesli o československé pěvecké jednotě, tu ozvali se první hlasové, aby se uložilo jednotě za povinnost vydávání hudebního listu, jakož toho zájmy a potřeba zpěv. spolků zvláště kázaly. Jednota tato však pro známé

nám poměry naše posud do života vejíti nemohla; hudebního časopisu však jsme se domohli, a těšíme se tomu, i za to máme, že nebude v Čechách ni na Moravě zpěv. spolku, kdež by potřebný ten časopis hudební nepěstovali a nepodporovali. Majíť toho naši zpěv. spolkové potřebu, by byli v jakémsi duševním spojení mezi sebou. Takovéto spojení udržuje se zvláště časopisem. Tu zrcadlí se činnost jakož i vlažnost a netečnost toho kterého spolku, z čehož ostatní spolkové příklad k následování neb k varování sobě berou. Tak na př. zpěv. spolek „Bojan“ v Brandýse proklestil cestu myšlence ředitele spolku, aby totiž vlastenečtí spolkové v Brandýse „Bojan“, „Sokol“ a divadelní ochotníci spojili se v úmyslu, hledíce všemožnými prostředky domoci se vlastní a samostatné budovy spolkové. Myšlénka tato na první pohled vyvodila úsměšek; avšak nepadla přec na skálu, nýbrž v krátkce poskytla látky k úvahám, a ejhle! majíť dotčené tři spolky jakýs peněžný základ — čistý výnos totiž ze spolkového plesu — ku provedení jejímu. Očekávati lze toliko příznivější doby; nebo rok letošní jest podobným podnikům nepříznivý. Jak z posledního čísla Dalibora se dovídáme, zanáší se již také zpěv. spolek „Kolo“ v Záhřebě stejnou myšlénkou. A snad za nedlouho uslyšíme i více takovýchto následování hodných úmyslů. Takovým způsobem dalo by se o všem nejlépe zabezpečiti trvání a rozvoj našich spolků vlasteneckých. Nesmíme se však dáti obtížemi odstrašiti. Heslem budiž nám: „Vůle železná a vytrvalost.“ Na zdar! x—x

Z Hostouně u Prahy. (Náš zpěvácký spolek a naše přání.)

Zpěvácký spolek „Čech“ pokračuje ve své činnosti dále, těše se z úspěchu svého, zvláště, může-li k zvýšení pobožnosti chrámové zpěvem napomáhati. Naskytl se mu v minulém postním čase krásná příležitost, zapěti každou neděli nový sbor mezi službami Božími. Náš spolek prostudoval od počátku svého působení 42 sborů. Na žádost výboru podniknul p. ředitel předešlého měsíce cestu do Prahy, by nové sbory zakoupil. Na ochotnou radu p. Lukese zakoupil p. ředitel značnou část dobrých a snadných sborů. Spolek náš čítá nyní celkem 61 sborů, z nichžto nově nakoupené velké obliby nacházejí. Jsou to sbory skladatelův pp. K. Bendla, J. Drahorada, Knahla a Blodka. Co se časopisu „Dalibora“ týče, bylo by ve prospěch vzájemnosti žádoucí, by každý zpěv. spolek alespoň 1 exemplář odebíral a se postaral o jeho rozšíření. Co je platno mítí vkusně shotovený praporek, stříbrné odznaky atd., když neznáme literatury hudební, když nevíme, co se ve světě hudebním děje, a pokroky v hudbě nestopujeme? Vůbec dlužno k tomu přihlížeti, by páni jednatele uveřejňovali činnost a znamenitější události pěveckých spolků v časopisu „Dalibor.“ T. H.

Z Libně u Prahy. (Výroční slavnost. — Měsíční valná hromada.)

Dne 28. února t. r. oslavil zdejší zpěv. spolek „Věnceslav“ výroční den svého založení a pětiletého trvání způsobem důstojným. O 9. hodině ranní konána byla místním farářem p. P. V. Haenslem v kapli zámecké mše sv., při níž výkonní údové spolku Führerovu skladbu s vložkami od Palestriniho a Zvonaře řízením horlivého ředitele svého p. E. Čapka správně přednesli. Dne 2. března na to odbývána byla za předsednictví váženého starosty p. M. Stejskala měsíční valná hromada, kde po přečtení protokolu ze schůze minulé velečinným jednatelem p. A. Jiroutkem přikročeno ihned, jelikož protokol bez debaty byl schválen, ku zprávě jednatelské. Ze zprávy této vyjímáme, že „Věnceslav“ čítá nyní 31 výkonných, 22 přispívajících, 4 zakládajících a 1 čestného, celkem tedy 58 členů. Jména na hotovosti obnáší 26 zl. 21 kr. — K rozmnožení archivu, kde se 72 skladeb rozličného obsahu nachází, přispěl v poslední době uč. p. Studnička, darovav spolku mši od Diabelliho a šestero jiných ještě skladeb. Po zprávě jednatelské čten byl přípis dosavadního ředitele p. E. Čapka, kde tento z ohledů osobních a jiných socialních příčin ředitelství se vzdává*). Uznáváje

*) Doufáme, že horlivý p. Čapek, má-li jedině na zřeteli prospěch spolku, přijme opět na se ředitelství. Poz. red.

spolek velkých zásluh p. Č., jichž si o zaražení a řízení jeho byl získal, neopomenul mu za jeho obětavost srdečných diků vzdáti. Konečně ustanoveno, aby „Věnceslav“, zvoliv si zatím evičitele, s volbou jiného ředitele na nějaký čas posečkal, jakož i aby příští z mrtvých vstání Páně důstojným způsobem spolkem bylo oslaveno. Na zdar!
F. A. Z.

Kronika zpěvácckých spolků.

* *Členové Lumíru Malostranského* uspořádali k jmeninám ředitele a nově zvoleného čestného úda Josefa Drahorada při lampionech zastaveničko, i podali mu po vroucím oslovení ozdobně vyvedené písemné přání a skvostnou těžkou taktovku s lyrou z ebenu a stříbra v pěkném pouzdru s nadpisem: Svému milému řediteli ke dni 19/3 1869 věnuje „Lumír Malostranský.“

* *Zpěváccký spolek „Hlasoň“* v Nové Pace uspořádal na oslavu 120letých narozenin Fr. Faustýna Procházky dne 29. března 1869 v divadle ochotnickém slavnostní produkci. Program: *Oddělení I.* Overtura k „Figarově svadbě“ od Mozarta, přednese kvintetto. — Proslov od P. Jos. Berana. — „Odvedeného prosba,“ sbor od Křížkovského, předn. „Hlasoň.“ — „Septuor“ od L. v Beethoveua, č. I. až do adagia předn. kvintetto. — Deklamace. — „Septuor“ čís. II., adagio a menuet, přednese kvintetto. — „Žabí kantáta,“ sbor, přednese „Hlasoň.“ *Oddělení II.* Overtura ku „Cosi fan tutte,“ od Mozarta, přednese kvintetto. Na konec provozovati se bude: Jen samá poesie! Fraška v 1 jednání, dle J. Zschokkeova zpracování Moliérovvy frašky volně přeložil B. Pelikán. Čistý výnos určen ve prospěch studijní nadace Procházkovy. K témuž účelu přijímatis e budou u slavnostního výboru veškeré dárky pro bazar, jenž v letě se zařídí.

* *Zábava Hlaholu Plzeňského*, kteráž se dne 2. března v sále „u císaře rakouského“ odbývala, těšila se četnému účastenství. Zábava byla nenucena, srdečná a trvala až přes půl noci. V prvním oddělení líbil se zvláště dvojzpěv ze zpěvohry „Prodaná nevěsta“ od B. Smetany. Přednesli jej s úspěchem chvalným pp. Leba a Slezák, začez je animované obecenstvo bouřlivě vyvolalo, dokázíc tím, jak velmi si váží národních skladeb našich, pravých to perel. — Sl. D. Reifova zapěla s obvyklou precisností dvě písně a sice „Róže,“ z ruk. královského, k níž složil hudbu V. Tomášek a „Píseň milostnou“ na stova bar. Villani ho složil J. Pech. I veškerá čísla, jež smíšený sbor přednesl, těšila se z chvalného výsledku. Druhé oddělení zaujala komická opereta „Kvas krále Vondry XXVI.“ od Dr. Illnera, kterouž díky Hlaholu již jednou jsme slyšeli, nicméně obecenstvo bouřlivým potleskem ji opět přijalo. Vůbec můžeme s uspokojením o celé zábavě se zmíniti. *Pl. Nov.*

* *Spolek zpěváccký „Tyl“* uspořádal dne 21. března 1869 za spoluúčinkování ctěných dam „Vesny“ a divadelních pp. ochotníků v ochotnickém divadle v Hoře Kutné velkou akademií. Programm. *Oddělení I.* Overtura „Oberon,“ přednese sesílená kapela c. k. sboru ostrostřeleckého. — „Pijanovo dědictví,“ velký sbor se soly s průvodem piana od Bergmanna. Sola zpívají pp. Boh. Bauše a Prok. Slavík. — První výjev z opery „Prodaná nevěsta“ od B. Smetany. Smíšený sbor s průvodem piana. — „Sám neví co chce,“ dramatický žert v 1 a 1/3 jednání dle Drobišovy novelly od Caltheraca, přeložila Eliška Pešková. *Oddělení II.* Pomsta, kom. operetka v 1 jednání. Slova od L. z Hory. Hudba od F. Kavána.

* *Pěvecká jednota „Záboj Kralodvorský“* uspořádá v ponděli dne 29. března 1869 spolupůsobením národního sextetu v sále Hankově hudební zábavu. Program. *I. Oddělení.* Overtura k zpěvohře „Tell,“ od Rossini-ho. — „Na vlast,“ sbor od Tomáška. — „Muž bez slzí,“ slova od Antonie Melišové, sólová píseň od K. Záhorského. — Valčík od Strausse. — „Směs z národních písní,“ sbor od K. Slavíka. — *II. Od-*

dělení. Overtura k zpěvohře „Cikánka“ od Balféa. — „Na horách ticho,“ sbor od Bendla. — „Na výsosti hvězdy svítí,“ sólová píseň od Fr. Pivody. — „Dar nejněžnější,“ sólová píseň pro tenor a bass od Fr. Pivody. — „Teď mocný vane světem duch,“ sbor od H. Vojáčka.

* *Boskovický čten. zpěv. spolek „Velen“* zařídil dne 7. února b. r. besedu. Program této besedy byl následující: Overtura k „Němé z Portici.“ — Zpěv mlateů, sbor od Nováčka. — Polka, sbor. — Kytíčky, sbor. — Žabí kantáta s průvodem piana od Henningra a Berchtesgadenské zvuky pro housle, piano, papagenovu pišťalku, G, H a D trouby, trojhran a žežulku a malý buben od Dursta. Celý program byl velmi zdařile proveden. Poslední číslo muselo se na všeobecnou žádost obecnstva, které se v čas nepříznivého počasí v tak velikém počtu sešlo, že místnosti spolkové přeplněny byly, opakovati. Můžeme tento kus směle všem zpěv. spolkům doporučiti, neb všude pochvaly dojde.

* *Stanovy zpěv. spolku „Šebor“ v Novém Kníně* došly jak již v „Daliboru“ oznámeno bylo, místodržitelského schválení. Dne 7. p. m. odbývala se valná hromada a volen skutečný výbor. Za ochrance spolku byl jednohlasně zvolen všestranně milovaný duchovní pastýř veled. p. P. Josef Cerha; do výboru pak pánové: Antonín Holoubek, sládek, co předseda. — Jan Tobiáš, kupec, místopředseda. — Čeněk Kinský, učitel, ředitel. — Kašpar Pečený, učitel, místoředitel. — Emanuel Eška, ml. učitel, jednatel. — Umění milovný p. farář daroval spolku 1 zl., aby se na Dalibor předplatil. *E. E.*

* *Zpěv. spolek „Branislav“ v Jilemnici* uspořádal dne 14. března 1869 spoluúčinkováním dívčího sboru Besedu, jejíž čistý výnos určen jest na zakoupení piana. Program: Overtura k opeře „La Violette“ od Carafa. — Tatry, sb., složil T. Brodský, přednesl zpěv. sp. Branislav. — Modlitba dívek, dívčí sbor solový z opery: „Braniboři v Čechách“ od B. Smetany. — Umlklo stromů šumění, duetto pro mužské hlasy od K. Bendla, přednesou pánové S. Bradler a J. Čížek. — Upomínka, smíšený sbor od Mendelssohna, předn. zpěv. sp. a dívčí sbor. — Quartetto pro smyteční nástroje, předn. pp. F. Šimák, Dr. Bareš, F. Buďárek a K. Pošepný. — Deklamace. — Overtura k opeře „Robert ďábel“ od G. Meyerbeera, pro piano na 4 ruce, přednesou pp. F. Šimák a Dr. Bareš. — Skřivánek, žertovný sbor, slož. Dr. A. Javůrek, předn. zpěv. sp. Branislav. — Nocturno z motivů opery „Mina“, pro housle s průvodem piana od Panofky, předn. pan K. Pošepný. — „Má hvězdička,“ solová píseň od K. Slavíka, předn. slč. M. Mousova. — Valse infernale, od Liszta, pro piano na 4 ruce, předn. pp. F. Šimák a Dr. Bareš. — Ženský klep, žertovný sbor od Č. Vinaře, před. zpěv. spol. Branislav.

* *Kardašorečický zpěváccký spolek „Jablonský“* uspořádal v ponděli dne 29. března 1869 v sále u modré hvězdy zpěvní a hudební akademii. Program. *I. Oddělení:* Overtura k opeře „Nabucco.“ — Quodlibet z českých písní národních od K. Slavíka (poprvé.) — Koncert na flétnu od Fr. Vodrážky, úda spolku, přednese skladatel. — „Toť lásky hlas.“ Solo pro tenor od J. Knahla (ponejprv). — *II. oddělení:* Solo na harmonium. — Myslivecká, sbor od L. Procházky (ponejprv). — Fantasie na flétnu od Fr. Vodrážky, přednese skladatel. — Staročeský zpěv válečný, sbor od J. Pecha (ponejprv).

* *V Klínkovicích v Slezsku* zařizen jest dne 20. února čtenářsko-pěvecký spolek, jenž přijal jméno „Pokrok.“

* *Srbský církevní zpěv. spolek ve Vršci* uspořádal dne 14. března druhou velkou besedu s následujícím programem: Sbor, od Jenka. — Kavatina na housle, od Leonara, předn. p. M. Nováček. — Scherzo a kavatina ze srbských písní. — „Vojevovina“ od A. Maksimoviče. — Hymna na housle, harmonium a piano od Nováčka. — Hajdmo, od Jenka.

* *Srbský církevní zpěv. spolek v Zemuni* uspořádal dne 13. března svou první besedu. Z programu vynímáme následující částky: Pochod z českých národních písní, od K. Bendla. — Černohorstvo, deklamace. — Overtura z česk. nár. písní od

Titla pro piano. — Večer na Sávě, sbor od Zajíce. — Čtyřrylka na srbské nár. nápěvy od Lžičáře. — Synfonie na dětské nástroje od Romberga.

* *Bělehradský zpěv. spolek* uspořádal dne 13. března besedu s následujícím programem: Overture ku zpěvohře „Nabukodonosor“ od Verdiho. — Polská píseň, pro veliký sbor. — Deklamace. — Svorný duch, česká píseň od Tovačovského. — České nápěvy pro piano. — Mne žal trápí, ruská píseň sólová.

* *V. Plaňanech* vzkříšen je na novo přičiněním horlivého pana Zapotila, tamějšího cukrmistra, zesnulý zpěvácký spolek, jenž nyní přijal jméno „Beseda.“ Za předsedu zvolen p. Zapotil, za místopředsedu p. Matoušek, za ředitele spolku p. Pazderský, za učitele zpěvu p. Špička, do výboru pp. Horel, Váňa, Káše, Pechold, Habenicht.

Zprávy.

* **České divadlo.** 21. března: „*Lucrezia Borgia*“. — 23. března: „*Orfeus*“ (1. jedn.), „*Alessandro Stradella*“ (2. a 3. jedn.). — 29. března: „*Nevěsta husitská*“, velká romantická zpěvohra s baletem v 5 jedn. od Edvarda Rüffera, hudba od Karla Šebora. — Poslední představení před velikonočními svátky stihaly zvláštní nehody. 23. bř. byl ohlášen Gluckův *Orfeus* a sice za příčinou ochuravění pana kapelníka Smetany řízením pana kap. Čecha st. Během tohoto dne roz nemohla se však též pí. Ress-Blažková a ochotně převzala sl. z Ehrenbergův na rychlo úlohu Euridiky. Představení však nedospělo ani k druhému jednání; neboť když na konci prvního aktu již se opona spouštěla, upadla pí. *Benevic-Miková* (*Orfeus*) následkem neblahého kroku na stupně u hrobky tak nešťastně, že si nohu vymknula, čímž se o všem pokračování v této opeře stalo nemožným. S příkladnou rychlostí a obezřelostí připravila tudíž regie po přestávce as tří čtvrtí hodin novou operu, k níž mimo sl. z Ehrenbergův (*Leonora*) nikdo v *Orfeu* zaměstnaný neúčinkuje, totiž poslední dvě jednání „*Alessandro Stradella*“; představení — ostatně dosti známé — bylo vůči takového shonu v skutku překvapně precizní. Doufáme ostatně, že bude paní *Benevic-Miková* za krátký čas opět moci vystoupiti. — Letní sezonu zahájila *Šeborova* „*Nevěsta husitská*“. *Edvard Rüffer* vyvolil si pro svůj text — zajisté jeden z nejlepších našemi skladateli použitých — látku velmi zajímavou a vděčnou, a spracoval ji bez odporu dosti dovedně a efektně. Děj sám, jehož činitelé jsou pouze *Radimský*, *Růžena* a *Jaroslav*, nesouvisí sice příliš těsně a organicky s bohatým historickým pozadím (posledních bojů husitských); celé druhé jednání jest k. p. jen zbytečně interpolovaná epizoda, poslední, jen částečně vlastní dramatické myšlénce sloužící, podobá se skoro přivěšené kantátě, a připomíná celou svou situací přespříliš na poslední jednání „*Hugenotův*“; též podivné zakončení opery, kde se nám *Radimský* z čista jasna prezentuje co — ne sice „*Saulus inter prophetas*“, nýbrž spíše „*propheta inter Saulos*“ — nekráší celek a vynechávalo se jindy vším právem. Přes to přese všechno bychom však proti tomuto historickému pozadí tak dalece ničehož nenamítali, kdyby bylo jen lépe — totiž věrněji — vyličeeno. V táboře husitském nemělo by víno, ženitba a — balet! miti tak velkou úlohu, jako zde; jesti to poněkud nehusitské a — alespoň v české opeře — překvapující; Němcům, Francouzům a j. zdají se býti ovšem Husité nejbližšími příbuznými — cikánův. A v skutku jest hudba 2. jednání tak divoká, aniž by prozrazovala jakési fanatické, náboženské nadšení, a instrumentace tak baroční, že by se spíše hodila do ležení — myslíme to docela vážně a beze všeho žertu — cikánského nežli do

kališnického, není zde tudíž na svém pravém místě. — Proti „*Drahomíře*“ pozorujeme v „*Husitské nevěstě*“ mnohý patrný pokrok, arci vedle ne méně značných vad dosud neodstraněných. Komposice jest mnohem kompaktnější, není již tak rozkouskovaná a pestrá, tvoří v mnohých scénách větší, harmoničtější celky a nabývá tím větší klidnosti a důstojnosti; ano, některé původní motivy (mimo husitský nápěv „*kdož jste boží bojovníci*“) táhnou se celkem, ačkoliv ne dosti pregnantně. Tím získal zajisté povšechný, architektonický ráz skladby i jednotlivostmi na mnoze nad předešlá díla *Šeborova* vynikající. Jiná velmi důležitá zásluha nejeví se sice příliš často, za to ale tím intenzivněji, totiž věrné a dojmavé líčení citů a dramatických situací vůbec. Jednotlivá menší místa solová a jednotlivé živé, zdařilé momenty v ensemblech nebudeme zde citovati, uvádíme jen co příklady roztomilou píseň *Růženinu* za jevištěm (1. jedn.) a partie z dvojzpěvu na začátku 3. jednání. Nejskvělejší v tomto ohledu jsou ale první tři výstupy čtvrtého jednání, jichž dojem zajisté hlubokým a mocným nazvati lze; též jiné momenty, k. p. závěreční scena tohoto bez odporu nejlepšího aktu, jsou dosti zdařilé. Deklamace jest na mnoze trochu nedbalá, oktávové skoky v recitativěch působí velmi nemile, a někdy nalezáme i hudbu v povážlivém sporu s textem, jako k. p. při *Jaroslavových* slovech: „*Slyším jen lásky vlnadný hlas, jenž neklame . . . atd.*“ (4. jedn.); zde totiž leží ohnisko celého konfliktu, pravá katastrofa děje ve vítězství „*lásky vlnadného hlasu*“ — než jak hlučně a banálně se zde ozývá hudba à la Verdi! Ve dvou ještě věcech nepozorujeme žádný pokrok: bažení po zevnějším efektu jest totéž, jako dříve, a partitura není skoro o nic bedlivěji pracována než v „*Drahomíře*“; ve velkých scénách, kde bychom očekávali kontrapunktické spracování různých pro jednotlivé povahy významných melodií, zpívá z cela pohodlně všechno, sbor i solisté — unisono, a to ne snad jednou, nýbrž dosti často. Konečně nesmíme zamlčeti, že sbory v „*Husitské nevěstě*“ jsou mnohem méně původní, než v ostatních operách *Šeborových*; nalezáme v nich především patrnějších stop pilného studium „*Hugenotův*“ a j. nežli bychom si sami přáli, nikoliv ale jakýsi samostatný neb docela národní ráz. V celku znamená tudíž „*Husitská nevěsta*“ rozhodný sice, však přece jenom nevelký krok na p. *Šeborově* cestě k idealu dramatické hudby. Paní *Ress-Blažková* (*Růženka*), sl. *Sáková* (*Cikánka*), pánové *Lukes* (*Jaroslav*), *Paleček* (*Radimský*) a *Lev* (*Dalibor*) a *Čech ml.* (*Vojín*) jakož i sbor přispěli každý ve svém oboru a známým již způsobem k výbornému provedení *Šeborovy* oblíbené opery, již skladatel sám řídil. Slečna *Hentzeova* tancila v 2. jednání velmi pěkně, též sl. *Krausova* se líbila, sbor baletní se opět „*vyznamenal.*“ O. H.

* **Koncerty.** 19. března: koncert k opatření bezplatných obědů žákům tří c. k. gymnasií v Praze; 20. března: Třetí koncert konservatoře hudby. — V prvním z těchto koncertů provedl orchestr německého divadla řízením pana *Tauwitz* sedmou synfonii *Beethovenovu* (A-dur) korektně sice, však ne právě příliš nadšeně; poslední číslo programu, ouverturu k *Webrovu* „*střelci kouzelníku*“, přednesl již mnohem živěji. Velká arie z *Heroldovy* opery „*Souboj*“ nevyvíká ničím jiným než značnou bravurou, a té vyhověla paní *Valentová-Fisařovicová* zajisté úplně. *Kückenova* píseň „*Slza nebe pohula*“ (na slova *Rückertova*) jest sama o sobě již dosti larmoyantní, stává se však obligatním klarinetem skoro nesnesitelně plačtivou, tak že nám jen výtečné její provedení paní *Valentovou-Fisařovicovou* a panem prof. *Pisařovicem* jakéhosi zadostučinění poskytnouti mohlo. Panu *Wilfertovi* podala *Schubertova* fantasie na „*Sehnsuchtswalzer*“ pro cello hojně příležitosti vyznamenati se svou chvalně

známou exaktní technikou. Sál nebyl přeplněn. — *Max Bruch*, kapelník v Sondershausenu, patří bez odporu mezi nejnadanější nynější skladatele německé, a dokázal to i svou velkou *synfonií do Es-dur* (op. 28), již četné obecnostvo *třetího koncertu konservatoře* (jako vždy v něm. divadle odbývaném) velmi lichotně přijalo. Skladatel jeví se zde co pravý virtuos na — orkestr, a jest svou orkestrací v skutku originelním, ba i genialním; původnost motivů melodických i harmonických jest ovšem mnohem menší, rytmika ale pikantní. Nejzdařilejší v každém ohledu jest zajiště druhá věta (scherzo), která tak mocně působila, že se musela opakovati. První věta má za hlavní vadu přílišné rozptylování kontrastů pozbyvajících tím své působivosti, třetí jest elegické adagio, finale pak naproti tomu velice živé a pestré — řekli bychom scéna lidu. Nesnadné věru provedení bylo brilliantní, úspěch tudíž rozhodný. Skladatel nebyl přítomen. Velmi precisním přednesením *Mozartova* preludia a fugy vyznamenal se smyčcový sbor konservatoře ne méně než celá instrumentální škola *Hornemannovou* ouverturou „Aladdin“. Poslední tato skladba (jako vůbec všechny v tomto koncertu poprvé provozovaná) zakládá se na několika nepopíratelně krásných, poetických motivech (zvláště zajímavá jest duchaplná instrumentace), zdá se ale druhou svou polovicí prozrazovati, že jest bohužel pouze k vůli těmto několika motivům složená. Zpěv byl tentokrát zastoupen rozsáhlejším číslem, totiž finalem ze *Schubertovy* operety „Der häusliche Krieg“, nemohl nás ale nikoliv v takové míře uspokojiti a potěšiti, jako všechny letošní výkony instrumentální školy. Již volbu skladby nelze nazvati šťastnou. Roztomilá komická zpěvohra *Schubertova* působí na jeviště velmi pěkně — zvláště toto finale má zajímavě pointovanou situaci, co číslo koncertního programu ztrácí ale dvojnásobně, když se tak nedramaticky a tak seriózně-pobožně, jako nějaká kantata, pojme a přednese, korektnosti a precisnosti neupíráme tomuto provedení nikterak. Solové hlasy (v celku ovšem nikde příliš samostatně vynikající) zpívaly slečny: *L. Rubínová*, *A. Eixnerová*, *G. Voigtová*, *F. Popplová* a *M. Spottová*, a p. *Fr. Ban*. I v tomto koncertu naučili jsme se znáti proslulého hosta a sice p. *Charles-a Oberthüra*, prvního profesora harfy na hudební akademii Londýnské. Hra tohoto na slovo vzatého umělce poutá především svou podivuhodnou technikou, nižádnou z hojných při harfě obtíží neznající, a pak zřejmou tendencí, dodati tonu tohoto nástroje co možná nejbohatších a nej-různějších odstínů barvitosti. S tohoto individualního stanoviska musíme též posuzovati vlastní efektní skladby p. *Oberthürovy*: „Concertino“ pro harfu s orchestrem (ve 3 větách), „Méditation“, „Cascade“ a ještě jednu menší salonní kompozici, které se naveskrz bouřlivým animovaným potleskem setkaly. Též v *Hornemannově* ouvertuře provedl p. *Oberthür* harfové solo.

O. H.

* *Pan J. Schmidt*, kapelník civilního orchestru v Praze, byl jmenován vojenským kapelníkem při pěším pluku podmaršálka svob. p. *Filipoviče* v Českých Budějovicích. *Pan Schmidt* uspořádá před svým odjezdem koncert, záležející z větší části z českých skladeb.

* *Slč. Rückaufova*, oblíbená pěvkyně českého divadla, engažována jest v Děvíně (Magdeburg).

* *Pan Václav Červený*, věhlasný továrník dechových nástrojů žestových obdržel od francouzské národní akademie pro orbu, průmysl a obchod v Paříži čestnou medailii první třídy za své znamenité výrobky. Při této příležitosti dlužno podotknouti, že pan *Červený* vydal za příčinou pařížské světové výstavy od r. 1867 *pamětní spis* o rakouských a francouzských žestových nástrojích, o němž se příště blíže zmíníme.

* *Pan Cantarelli* (vlastně *Trousil*), tenorista opery v St. Gallen (ve Švýcarsku) dával dne 17. února ve prospěch svůj

„Hugenotty“ a dobyl si výtečnou hrou svou a významným přednosem všestrannou, bouřlivou pochvalu. *P. Cantarelli*, jenž zpíval nyní pohostinsku na jevištích v Kemptenu, Schaffhausenu atd. engažován jest nyní u opery v Kannstadtu.

* *Alexander Dreyschock* ochuravěv na smrt v Benátkách, povolal k sobě telegrafem svého nejstaršího syna Alexandra.

* *Slč. Vilemína Čermáková* byla pozvána k Jeho Excl. baronu Sinovi ve Vídni, aby v jeho večerní zábavě několik piéc přednesla. Výtečná naše umělkyně uspořádala ve Vídni koncert s nejskvělejším výsledkem. Příště podáme bližší úvahu o elegantní hře její.

* *Pan Jakub Hössli*, Čech a kapelník polské opery ve Lvově zaslal ředitelství českého divadla svou polskou národní operettu „Svatojánské mušky“, která se ve Lvově velice líbí.

* *Pan Theodor Tomášek*, na slovovzatý virtuos na housle, zvolen jest od městské rady Františkových lázní ředitelem hudby lázeňské kapelly. *Pan Tomášek* engažoval už pro svůj orchestr virtuosa na harfu, p. *Schubertha* z Teplic, jenž došel velké pochvaly v dvorním koncertě u arcivévodky iě *Gisely*.

* *Pan Ferd. Podhorský*, člen opery Celovecké (Klagenfurt), stal se rozhodným miláčkem tamějšího obecnstva. Dne 10. března vystoupil v „Ernani“, jenž se tam poprvé dávala, s výsledkem nejskvělejším, byv po každé své scéně bouřlivou pochvalou odměněn a mnohokrát vyvolán. K svému příjmu obral si náš nadaný rodák operu „Čarostřelec“, která se tam studuje s pílí největší.

* *Slavný tenorista Ticháček*, kr. dvorní pěvec saský, vystoupil pohostinsku ve Vratislavi s nejskvělejším výsledkem jsa rozhodnou pochvalou obecnstva i kritiky obsypán. Jeho *Eleazar* (16. února), *Robert* (20. února), *Tannhäuser* (26. února) jsou výkony mistrovské, vzorné, jak v pěveckém, tak hereckém ohledu.

* *Slč. Kropkova*, Pražanka, zpívá nyní pohostinsku na dvorním jevišti v Karlsruhe.

* *Nápravníková opera „Nižgorodci“*, která se nemohla za příčinou ochuravění některých pěvců v Petrohradě dávat, provozovala se tam až dosud pětkrát při vyprodaných sedadlech.

* *Nové musikalie*. Nákladem *J. Schindlera* v Praze, jenž rozvinuje slušnou činnost nakladatelskou, vyšla před nedávnem „Upomínka na Prahu“, polka od kapelníka *Jos. Stříbrného*, která byvši na velké besedě provedena, velké došla obliby a pochvaly. Polka ta věnována jest Národní besedě. — Dále vyšla tamtéž salonní polka „Kanárek“ od *Tysovského*.

* *Slč. Johanka Peklova*, rodilá Pražanka, vystoupila před nedávnem na německém divadle ve Lvově co *Valentina* v „Hugenottech“ s příznivým výsledkem. „*Slč. Peklova*“, píše dopisovatel do Vídeňského „Osten“, „má silný, školou dobře vytříbený hlas utěšené barvitosti, škoda jen, že objem jejího hlasu — výška je stíněna — se nerovná jejímu slíčenému zevnějšku.“

Listárna. Panu III . . . ve V Račte vzdy psaní frankovat. — Mladým nadějným koncertistám na rozličné nástroje, operním pěvkyním a pěvcům, kteří by v Praze veřejně chtěli vystoupit, poskytně redakce *Dalibora* příležitost, že se mohou dát veřejně slyšeti. Sl. zp. sp. v *Nové Pace* a *Kopidlňe*: Předplacení nás nedošlo.

 Tímto číslem počíná druhé čtvrtletí „Dalibora“. Žádáme všechny, jimž jde o zdar a rozkvět časopisu našeho, by své došlé předplacení obnovili a *Daliboru* nové odběratele získali; neboť jen při hojném účastenství bude nám možná, statně dále pokračovati. **Slavní zpěv. spolkové, kteří se nebyli až dosud předplatili a jimž administrace *Dalibora* zasílá, račte v brzku své předplacení zaslati.**